

**Samarbeidsavtale mellom Vest-Agder-museet og Vest-Agder
fylkeskommune**

2018-2020

1. Avtalen – parter

Avtalen inngås mellom Vest-Agder-museet og Vest-Agder fylkeskommune. Avtalen gjelder for tre år (2018-2020), men kan justeres årlig.

Målsetningene i avtalen forutsetter bevilgninger i tråd med redegjørelsen nedenfor. Budsjettene vedtas årlig som ledd i fylkeskommunens ordinære budsjettprosess. Representantskapet i Vest-Agder-museet vedtar sitt budsjett etter innstilling fra styret.

Vest-Agder-museet er Sørlandets største museum. Dette gjør at kontaktpunktene mellom fylkeskommunen og museet er mange – og i forhold til flere ulike avdelinger/deler av institusjonene.

2. Grunnlag

Virksomheten skal utføres i henhold til gjeldene lover og forskrifter, retningslinjer, samt regler og andre bestemmelser som regulerer virksomheten.

De samlede midler som er stilt til rådighet gjennom denne avtalen skal utnyttes i samsvar med denne avtalen og intensjonene i denne.

Tilskuddet utbetales i forlengelse av fylkeskommunens budsjettbehandling.

Vest-Agder-museet IKS er selv ansvarlig for budsjettering og for driftsresultatet for den aktivitet institusjonen driver.

Fylkeskommunen kan kreve hele eller deler av tilskudd som er ytt i henhold til denne avtalen tilbake, dersom avtalen misligholdes.

3. Rapporteringsrutiner

Vest-Agder-museet IKS sender årlig situasjonsrapporter til Vest-Agder fylkeskommune, og vil på oppfordring følge opp med mellomliggende rapporteringer.

Situasjonsrapporteringen innbefatter museets årsmelding, inkludert revisorgodkjent regnskap. Frist for årsrapport og regnskap er 1. mai. I tillegg sender museet et årlig notat på arbeidet gjort innenfor avtalens satsingsområder. Fristen for notatet er 1. august.

Vest-Agder-museet IKS og Vest-Agder fylkeskommune vil ha en løpende dialog innen områdene strategi og utviklingsarbeid.

- Vest-Agder fylkeskommune vil kalle inn til et statusmøte. Møtet avvikles i april/mai.
- Vest-Agder-museet IKS vil kalle inn til et statusmøte som holdes sammen med styret i museet. Møtet avvikles i september/oktober.

Forhold som er av en slik art at de vil kunne medføre at en eller flere deler av denne avtalen ikke vil bli oppfylt, skal meddeles den andre parten umiddelbart.

4. Forankring og mål

Samarbeidsavtalen er forankret i fylkeskommunens planverk og overordnede politiske vedtak:

- Regionplan Agder 2020.
- Strategisk handlingsplan for museumssektoren 2012-2020.
- Prinsipper for museumsutviklingen i Kristiansand (Fylkestingssak 19/14)
- Kulturarv 2020 – strategi for kulturminnefeltet (Fylkestingssak 20/14)

Samarbeidsavtalen er forankret i Vest-Agder-museets planverk:

- Strategisk plan for Vest-Agder-museet 2015-2019

5. Bakgrunn

Vest-Agder-museet IKS ble etablert i 2007 og er eid av kommunene i Vest-Agder, samt Vest-Agder fylkeskommune. Museet forvalter flere kommunalt eide museumssalinger, samt samlinger eid av flere stiftelser. Det er inngått egne samarbeidsavtaler med disse om drift og forvaltning.

Vest-Agder-museet forvalter et bredt spekter av kulturminner, fra friluftsmuseer og bymuseer, til teknisk industrielle kulturminner. Museet har en bredt sammensatt kompetanse og skal fungere som rådgiver for fylkeskommunen i museumsrelaterte spørsmål.

Som ledd i arbeidet med å spisse museets arbeid, har Vest-Agder-museet definert fem faglige satsingsområder de neste årene:

- De konsoliderte museenes og besøksmålenes egenhistorie/lokalhistorie.
- Militærhistorie, med særlig fokus på kystfort og kaldkrigsanlegg.
- Maritim historie, med særlig fokus på plastbåtens historie og på kontakten over Skagerak.
- Industrihistorie, med særlig fokus på plastbåt og på nisjeindustri. I tillegg skal museet dokumentere sentrale industribedrifter som legges ned.
- Bygningsvern og byggeskikk.

Vest-Agder-museet har i tillegg fylkesansvar for fotobevaring og industridokumentasjon.

6. Økonomisk grunnlag

I 2017 yter Vest-Agder fylkeskommune et ordinært driftstilskudd på kr 10 604 000 og et tilskudd på kr 450 000 for driften av Nordberg fort, til Vest-Agder-museet IKS. I tillegg utbetales kr 51 000 til oppbevaring og ettersyn av Uggerbyskipet ved Stiftelsen Listeskøyta Kystkultursenter. En fortsatt drift på dagens nivå, forutsetter at disse tilskuddene indeksreguleres i tråd med lønns og prisvekst.

I 2018 - 2020 yter i tillegg fylkeskommunen tilskudd til følgende museumsrettet arbeid hvor Vest-Agder-museet er hovedansvarlig:

- Museumsutvikling kr 500 000

- Museumsutvikling Setesdalsbanen, oppgradering av infrastruktur ¹	kr 300 000
- Bygningsvern, istandsetting av museets egne bygg og kurs for håndverkere	kr 400 000
- Ubemannede museer og kommunenes kulturhistoriske steder	kr 250 000
- Kulturhistoriske publikasjoner	kr 200 000
- Museumsutvikling Lista, økt magasinplass	Kr 100 000

Tiltak og prioriteringer nedenfor legger til grunn at denne støtten videreføres i avtaleperioden. I tillegg til nevnte tilskudd yter VAF tilskudd knyttet til prosjektering av nytt magasin/museumsbygg etter søknad.

Fylkeskommunen og museet vil sammen arbeide for å øke museets økonomiske rammer, primært gjennom at staten øker sine bevilgninger mot 60 % av totalen.

Vest-Agder-museet vil kontinuerlig arbeide for en rasjonell drift, samt utnytte de tilgjengelige økonomiske og personellmessige ressursene på en mest mulig effektiv og god måte innenfor de vedtatte rammer. Museets desentraliserte struktur er på den ene siden av en stor verdi (sikrer en god lokal forankring), samtidig er den også ressurskrevende.

7. Prioriterte samarbeidsområder

A. Bygningsvern og vedlikehold ved museene

Det er en målsetning for samarbeidsperioden at vedlikeholdet av de kulturhistoriske museumsbygningene skal forbedres. Vest-Agder-museet skal samtidig utvikle den håndverksmessige kompetansen i museet, slik at man kan være et naturlig knutepunkt innenfor antikvarisk restaurering i regionen.

De fredete og mest verneverdige museumsbygninger representerer noen av de mest verdifulle delene av bygningsarven i Vest-Agder, men har samtidig et stort vedlikeholdsmessig etterslep. Vedlikeholdet er kostnadskrevende og en økonomisk utfordring for Vest-Agder-museet. Størstedelen av disse bygningene finnes på friluftsmuseet på Kongsgård. I prinsippene for museumsutviklingen i Kristiansand (FT-sak 19/14) er det vedtatt at Friluftsmuseet skal opprettholdes og videreutvikles på stedet det er nå. Det krever bl.a. midler til vedlikehold.

Museet vil arbeide for at fylkeskommunens midler i størst mulig grad også utløser midler fra andre, f.eks. kommuner eller private stiftelser. Midler fra private stiftelser vil igjen utløse gaveforsterkningsmidler fra Kulturdepartementet.

Vest-Agder-museet skal være et viktig knutepunkt innen bygningsvern i regionen. De siste tre år har museet og VAF samarbeidet om fem til seks håndverkerkafeer i året. Dette samarbeidet videreføres. Kostnadene til gjennomføring av disse deles mellom VAM og VAF og faller utenfor denne avtalen.

Museet har de siste årene arrangert kurs i ulike håndverksrelaterte tema. Museet vil videreføre dette sammen med VAF de tre neste årene. Det legges opp til ett litt større årlig kurs, samt ett mindre.

¹ Tilskuddet forutsetter politisk vedtak i egen sak. Saken fremmes i 2017.

Tiltak 2018 – 2020:

- Fylkeskommunen vil prioritere midler til museets arbeid med istandsetting av de viktigste kulturhistoriske bygningene hos museet.
- Fylkeskommunen og museet samarbeider videre om gjennomføring av Håndverkerkafeer.
- Vest-Agder-museet vil årlig arrangere kurs for håndverkere i ulike tema innenfor antikvarisk restaurering. Mengden kurs må balanseres mot viktigheten av å få satt i stand egen bygningsmasse.
- Tentativ fordeling av økonomisk ressurs:

	2018	2019	2020
Lista museum	80 000	80 000	80 000
Andorsengården, Mandal	100 000	100 000	100 000
Kristiansand museum, øremerket maling	100 000	100 000	100 000
Kristiansand museum, bygningsteknisk vedlikehold	100 000	100 000	100 000
Kurs	20 000	20 000	20 000
Totalt	400 000	400 000	400 000

B. Magasin

Vest-Agder-museet forvalter 60 – 70 000 gjenstander, mange av disse oppbevares under svært dårlige forhold. Museet har derfor i lengre tid arbeidet for å sikre bedre magasinforhold. I tråd med praksis i dagens museumsverden arbeides for å etablere ett større magasin, fremfor flere små. Magasin og nytt museumsbygg sees i sammenheng. Magasindelen av prosjektet kan finansieres enten via tilskudd, eller ved at VAM tar opp lån som betales tilbake ved hjelp av økte tilskudd fra eierne.

I dag disponerer museet en fjellhall som magasin på Lista. Fjellhallen er eid av VAF. Museet betaler strøm og vakthold, mens VAF dekker øvrige driftskostnader, samt nødvendig vedlikehold og oppgraderinger av teknisk utstyr. VAM har selv investert i reoler mm knyttet til innredning av magasinet. Det betales ikke leie for lokalene. Pr. i dag har VAM en 10-årig leieavtale med VAF om bruk av fjellhallen. Denne leieavtalen går ut 31.12.17 og må fornyes. I forhold til å videreutvikle stedet med flere reoler og som et profesjonelt magasin etter dagens standard, er VAM avhengig av en langsiktig leieavtale, f.eks. på 20 år med opsjon på ytterligere 10 år (samme som museets øvrige magasiner). Hvis leieforholdet skal avvikles må arealet i planlagt nybygd magasin økes tilsvarende.

Tiltak 2018 – 2020:

- VAF vil støtte museet i deres arbeid med etablering av nytt magasin. Eventuelle økonomiske konsekvenser må redegjøres i egen søknad og vil eventuelt komme til behandling i egen politisk sak.

- VAF inngår/inngår ikke ny avtale med VAM om leie av fjellhall på Lista for 20 + 10 år.

C. Kulturhistoriske publikasjoner

Vest-Agder fylkeskommune og Vest-Agder-museet har de siste årene samarbeidet om kulturhistoriske utgivelser. Dette har vært fruktbart og bidratt til flere nye, viktige og spennende publikasjoner. Det er ønskelig at dette tiltaket videreføres. Det er naturlig at dette arbeidet koordineres og midlene samordnes. Vest-Agder-museet vil i perioden ha det faglige og økonomiske ansvaret for videreføring av utgivelsene. Publikasjoner utgis i museets egen serie med tittelen *Kulturhistoriske refleksjoner*. Den er delt inn i nå fire kategorier, som varierer avhengig av graden av faglig nivå og oppbygging av boka. Museets årbok faller inn under en av kategoriene, en annen er tiltenkt håndverkstradisjoner. Forvaltningsrapporter osv. utgis fremdeles i regi av fylkeskommunen og finansieres utenfor denne potten.

Tiltak 2018 – 2020:

- Museet får ansvar og midler til å videreføre publikasjonsserien.
- Fylkeskommunen deltar i redaksjonsgruppen som lager en prioriteringsliste for de fleste utgivelsene.
- Tentativ fordeling av økonomisk ressurs:

	2018	2019	2020
Publikasjoner	200 000	200 000	200 000

D. Forholdet til ubemanna museer

Vest-Agder har mange verdifulle kulturhistoriske samlinger i regi av museer som enten drives av frivillige foreninger, eller er eid av kommuner, samt flere kulturhistoriske besøksmål som ikke er en del av det konsoliderte Vest-Agder-museet. Denne delen av museumssektoren i Vest-Agder, er i stor grad avhengig av profesjonell museumsfaglig bistand, særlig innenfor samlingsforvaltning og formidling. Vest-Agder-museet bidrar i dag med faglig bistand og støtte innenfor begrensede ressurser. I avtaleperioden skal en se på hvordan denne innsatsen kan økes og hvilke økonomiske forutsetninger som må ligge til grunn for at dette skal kunne gjøres.

VAM har i perioden 2016 til 2018 en avtale med Tingvatn fornminnepark IKS om salg av formidlingstjenester. Hvordan stedet skal driftes og utvikles videre må vurderes i løpet av 1. halvår 2018.

Museet vil i perioden videreføre og styrke arbeidet med kurs for de ikke konsoliderte museene, samt gjenstandsregistrering på utvalgte museer.

Tiltak 2018 – 2020:

- VAM viderefører arbeidet fra sist periode med kurs for ikke konsoliderte museer.
- Det prioriteres arbeidstid til aktivitetstilbud som kan benyttes av og hos de ikke konsoliderte museene.

- Forholdet mellom VAM og Tingvatn fornminnepark IKS avklares.
- Museet bistår et utvalg ikke konsoliderte museer med registrering.
- Tentativ fordeling av økonomisk ressurs:

	2018	2019	2020
Kurs	30 000	30 000	30 000
Arbeidstid aktivitetstilbud	145 000	148 000	150 000
Registrering	75 000	73 000	70 000
Totalt	250 000	250 000	250 000

E. Museumsutvikling

I foregående avtale var delmålet omtalt som "Museumsutvikling Kristiansand" og bygget på felles vedtak i Kristiansand kommune og Vest-Agder fylkeskommune om prinsippene for museumsutviklingen i Kristiansand (FT-sak 19/14).

I inneværende periode er punktet utvidet til å gjelde museumsavdelingene i fylket mer generelt. Museet vil i inneværende periode søke samarbeid med andre relevante institusjoner.

Museumshavnen i Nodeviga, Odderøya fyr og kulturminnene på Odderøya generelt

I *Prinsipper for museumsutviklingen i Kristiansand* (Fylkestingssak 19/14) er det vedtatt at Odderøya skal videreutvikles som museumsområder og at Vest-Agder-museet gis hovedansvar for formidling og vedlikehold av kulturminner på øya. Ansvar skal ivaretas i ett samarbeid med frivillige organisasjoner og andre samarbeidspartnere.

Vest-Agder-museet disponerte som et prøveprosjekt i 2017 Odderøya fyr (selve fyret, samt uteområdet). Museet oppfatter at dette passer godt inn i den maritime satsningen til museet og ønsker å videreføre dette. VAF ønsker selv å disponere assistentboligen til utleie. Det er lite inntekstpotensial knyttet til selve fyret. Åpent fyr/formidling forutsetter at VAM disponerer fyret vederlagsfritt og kun har ansvar for vedlikehold knyttet til egen drift.

Mot slutten av avtaleperioden er det jubileum for det norske fyrvesenet. Vest-Agder-museet vil søke samarbeid med Lindesnes fyrmuseum med tanke på en markering.

Tiltak 2018 – 2020:

- Museet vil søke samarbeid med bl.a. Bragdøya kystlag med tanke på utstilling og formidling også av Sørlandets trebåttradisjon i museumshavna på Odderøya.
- VAM inngår 10-årig leieavtale med VAF om disponering av Odderøya fyr med uteområde (ikke assistentbolig).
- VAM viderefører arbeidet med tilrettelegging av kulturminner knyttet til militærhistorien på Odderøya sammen med bl.a. Odderøyas venner.
- Tentativ fordeling av økonomisk ressurs:

	2018	2019	2020
--	------	------	------

Videreutvikling Odderøya museumshavn	100 000		50 000
Militærhistorie på Odderøya	100 000	50 000	50 000
Fyrjubileum			100 000

Bredalsholmen og Nasjonal museumshavn

Ved en konsolidering mellom Vest-Agder-museet og DS Hestmanden/Norsk krigsseilermuseum har Vest-Agder-museet fått en naturlig kobling til Bredalsholmen dokk og fartøyvernsenter. Vest-Agder-museet vil sammen med Lindesnes fyrmuseum/Kystverksmusea og Bredalsholmen dokk og fartøyvernsenter arbeide for en helhetlig og profesjonell formidling av området og skipene som ligger der.

Tiltak 2018 – 2020

- Etablere felles formidlingsplan for BDF, Gamle Oksøy og VAM/Hestmanden med utgangspunkt i Bredalsholmen.
- Tilrettelegge for publikum på Bredalsholmen og tiltak for å bedre publikumsflyt uten at det hindrer driften ved verftet.
- Tentativ fordeling av økonomisk ressurs:

	2018	2019	2020
	200 000	150 000	150 000

Kristiansand museum

I *Prinsipper for museumsutviklingen i Kristiansand* (FT-sak 19/14) er det vedtatt at Friluftsmuseet skal opprettholdes og videreutvikles på stedet det er nå.

Med bakgrunn i planene om å flytte museet, har mange utviklingstiltak blitt satt på vent. Museet vil i avtaleperioden prioritere å forbedre den interne skiltingen på avdelingen, samt skape mer aktivitet i bygningene på tune, særskilt aktivitet rettet mot barn og unge.

Tiltak knyttet til bygningsvedlikehold er omtalt under eget punkt.

Tiltak 2018 – 2020

- Forbedret internskilting/informasjon på friluftsmuseet.
- Tilrettelegging for økt aktivitet i tunene
- Tentativ fordeling av økonomisk ressurs:

	2018	2019	2020
	100 000	100 000	100 000

Mandal museum, Andorsengården

Andorsengården ble gitt i testamentarisk gave til Mandal kommune til bruk som museums og bibliotek. Biblioteket er nå flyttet over i Buen kulturhus og museet ønsker å bruke de tomme lokalene til bl.a. ny lokalhistorisk utstilling. Museet foreslår å sett av noe midler i 2019 og 2020 for å tilrettelegge lokalene til dette.

Parallelt med dette arbeidet vil museet og Mandal kommune arbeide for å bedre det generelle vedlikeholdet på bygget. Til dette arbeides søkes det også ekstern finansiering.

Tiltak 2018 – 2020

- Tilrettelegging av deler av gammelt bibliotek for utstilling/formidling.
- Tentativ fordeling av økonomisk ressurs:

	2018	2019	2020
		200 000	50 000

F. Museumsutviklingen på Lista

Krigsminnene fra 2. verdenskrig er sentrale på Lista og utgjør en stor ressurs som besøksmål. For å ta denne ressurs i bruk, må anleggene tilrettelegges og formidles. Fylkeskommunen og museet skal arbeide sammen for å utvikle Nordberg fort og Festung Lista som besøksmål. Fylkeskommunen har i desember 2014 (FU-sak 136/14) vedtatt plan for videre rehabilitering og utvikling på Nordberg fort i perioden 2015-2018.

Utviklingsarbeidet med krigsminner på Nordberg/Lista foregår nå i stor del innenfor rammene av verdiskapingsprosjektet "Festung Lista". Prosjektet er støttet av Riksantikvaren. Forankret i fagmiljøet på og rundt Nordberg arbeides det med å sikre og formidle minnene etter, okkupasjon, krig og overgrep. De metoder en utvikler og erfaringer en gjør med arbeidet på Lista skal legge grunnlag for en god forvaltning av krigsminner også i resten av Vest-Agder.

Det legges også opp til å arbeide målrettet mot en krigshistorisk/militærhistorisk utstilling på Nordberg fort i bygg 22. Tilliggende kommandobunker settes samtidig opp som visningssted. En krigshistorisk utstilling på Nordberg vil ha et større perspektiv en selve fortet.

Tiltak 2018 – 2020

- Vest-Agder fylkeskommune og Vest-Agder-museet jobber sammen om videre utvikling av prosjektet Festung Lista. Fylkeskommunen er prosjekteier.
- Vest-Agder-museet får ansvar for oppbygging av krigshistorisk utstilling i bygg 22. Vilkår, budsjett og fremdrift for utstillingen klargjøres i egen avtale.
- Vest-Agder-museet gis tilskudd til å utvide magasinfasilitetene ved Lista flyplass, slik at Forsvarshistorisk Forening på Lister kan opprettholde sitt opprinnelige utstillingsareal.
- Tentativ fordeling av økonomisk ressurs:

	2018	2019	2020
Økt magasinplass Lista	100 000	100 000	100 000

G. Museumsutviklingen Vennesla - Setesdalsbanen

Setesdalsbanen er et krevende teknisk industrielt kulturminne og etterslepet på vedlikehold er stort. De siste tre årene har Jernbaneverket/BaneNOR ytt store tilskudd til banen. Noen av disse er gitt som prosjekttilskudd og dekker kostnadene fullt ut. Andre deler av tilskuddet er knyttet til vedlikehold hvor BaneNOR krever 50/50 matching av sitt tilskudd med midler fra lokalt/regionalt nivå. Museet har de siste tre år mottatt kr 1 000 000 pr år – mot at VAF og Vennesla kommune har bidratt med kr 250 000 hver, VAM kr 300 000 og venneforeningen med kr 200 000 i dugnad.

Skal driften opprettholdes må også tilskuddet følge lønns og prisvekst. Museet søker derfor om bidrag til å matche BaneNORs tilskudd med kr 300 000 fra hver VAF og Vennesla, VAM fremdeles med kr 300 000 og venneforeningen kr 200 000 i dugnad, totalt 2 x 1,1 millioner pr. år i 2018 – 2020.

Tiltak 2018 – 2020

- Fylkeskommunen vil fremme egen sak i 2017 om økt støtte vedlikehold av Setesdalsbanen.
- Tentativ fordeling av økonomisk ressurs:

	2018	2019	2020
Økt magasinplass Lista	300 000	300 000	300 000

H. Arkeologi

Den arkeologiske virksomheten er et prioritert område for Vest-Agder fylkeskommune, herunder særlig historisk arkeologi med vekt på kystkultur, byggeskikk og bosetning. Museet og fylkeskommunen bør arbeide tettere sammen om å utnytte denne virksomheten som en kilde til kunnskap om og opplevelse av regionens historie. På lengre sikt bør museet kunne overta en større del av ansvaret for bl.a. formidling av relevante faste kulturminner i regionen. Dette forutsetter at Vest-Agder-museet blir gitt mulighet for å bygge opp relevant kompetanse.

Tiltak 2018 – 2020

- Fylkeskommunen og museet vil samarbeide om formidling av det arkeologiske arbeidet i Vest-Agder.
- Fylkeskommunen og museet samarbeider faglig om videre utvikling og gjennomføring av DKS-opplegget *Arkeolog for en dag* på Lista Museum.
- Museet vil ta ansvar for funn av løse arkeologiske kulturminner fra nyere tid, som er relevant for museet virksomhet. Finansiering av konservering og oppbevaring må legges inn i det enkelte prosjekt.

I. Nytt museumsbygg på Odderøya

I *Prinsipper for museumsutviklingen i Kristiansand* (Fylkestingssak 19/14) er det vedtatt at et nytt museumsbygg skal ligge på Odderøya. Fylkeskommunen har oppnevnt en politisk representant til arbeidsgruppa. I sist avtaleperioden ble det gjennomført arkitektkonkurrans og startet opp arbeid med et forprosjekt. Juryen i arkitektkonkurransen ble ledet av fylkesordfører. Etter planen skal forprosjektet, inkludert kostnadskalkyle være klar innen mai 2018, slik at det kan legges frem en sak

knyttet til finansiering av bygget i løpet av 2018. Gjeldende fremdriftsplan legger til grunn ferdig bygg i 2021 og åpning av bygg inkludert utstillinger i 2022.

Tiltak 2018 – 2020

- Vest-Agder fylkeskommune har bidratt med midler til gjennomføring av arkitektkonkurransen og er omsøkt midler til gjennomføring av forprosjekt. Det vil fremmes egen sak knyttet til midler til forprosjekt og knyttet til videre finansiering av bygget.

J. Samarbeid mellom VAF og VAM som ikke omfattes av avtalen

Fylkeskommunen og museet har også flere tangeringspunkt som ikke omtales i denne avtalen. Det viktigste er Den kulturelle skolesekken. I forhold til denne ordningen søker/leverer museet tilbud på linje med andre institusjoner.

8. Rullering og justeringer

Avtalen er gitt tre års gyldighet, men evalueres årlig som del av dialogmøtet mellom Vest-Agder-museet og Vest-Agder fylkeskommune i september-oktober hvert år.

9. Signatur